

Rodzaje literackie

Pakiet składa się ze scenariusza 45-minutowych zajęć i 3 fragmentów filmowych. Zajęcia służą powtórzeniu i podsumowaniu wiadomości na temat gatunków literackich. Jeden z filmów to interpretacja fragmentu monologu Harpagona z komedii Moliera "Skąpiec" w wykonaniu Wiesława Komasy. Drugi film to fragment noweli "Kamizelka" Bolesława Prusa czytany przez Wiesława Komasę. Trzeci film zawiera wypowiedź Wiesława Komasy, aktora i profesora Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, na temat poezji.

- [Mówi Harpagon](#)
- [Fragment „Kamizelki”](#)
- [O poezji](#)
- [Treść ujęta w formę, czyli powtórzenie o rodzajach i gatunkach literackich](#)

Mówi Harpagon

Interpretacja fragmentu monologu Harpagona z komedii Moliera „Skąpiec” w wykonaniu Wiesława Komasy, aktora i profesora Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie.

Film dostępny na portalu epodreczniki.pl

Fragment „Kamizelki”

Fragment noweli „Kamizelka” Bolesława Prusa czytany przez Wiesława Komasę.

Film dostępny na portalu epodreczniki.pl

O poezji

Wypowiedź Wiesława Komasy, aktora i profesora Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, na temat poezji.

Film dostępny na portalu epodreczniki.pl

Treść ujęta w formę, czyli powtórzenie o rodzajach i gatunkach literackich

Scenariusz zajęć

III etap edukacyjny, język polski

Temat: Treść ujęta w formę, czyli powtórzenie o rodzajach i gatunkach literackich

Treści kształcenia:

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

2. Analiza. Uczeń:

6) przypisuje czytany utwór do właściwego rodzaju literackiego (epika, liryka, dramat).

Cele operacyjne:

- Swobodne różnicowanie rodzajów i gatunków literackich,
- Umiejętność przypisania utworu literackiego do odpowiedniego rodzaju i gatunku.

Nabywane umiejętności:

Uczeń:

- Wymienia rodzaje i gatunki literackie,
- Wskazuje wyróżniki rodzajów literackich,
- Swobodnie posługuje się terminami dotyczącymi rodzajów i gatunków literackich,
- Przypisuje konkretny utwór do rodzaju i gatunku literackiego,
- Analizuje utwór poetycki,
- Dokonuje przekładu intersemiotycznego dzieła literackiego (ilustracja plastyczna),
- Współpracuje w grupie.

Kompetencje kluczowe:

- Porozumiewanie się w języku ojczystym,
- Umiejętność uczenia się,
- Świadomość i ekspresja kulturalna.

Środki dydaktyczne:

- Zasoby multimedialne: filmy „Mówi Harpagon”, „Fragment *Kamizelki*”, „O poezji”,

- Sprzęt multimedialny: komputer lub podłączony do telewizora projektor multimedialny/tablica interaktywna,
- Kserokopia utworu J. Kochanowskiego „Na dom w Czarnolesie”¹ oraz fragmentów „Zemsty”² A. Fredry, „Latarnika”³ H. Sienkiewicza i liryku „Testament mój”⁴ J. Słowackiego,
- Zestaw kopert (po sześć dla każdej z pięciu grup) z zadaniami do wykonania,
- Słowniki terminów literackich.

Metody nauczania:

- Problemowa: rozmowa kierowana, aktywizująca: inscenizacja,
- Praktyczna: praca z tekstem,
- Eksponująca: film.

Formy pracy:

- Grupowa jednolita,
- Grupowa zróżnicowana.

Przebieg zajęć:

Etap wstępny

Prowadzący zajęcia zapisuje temat lekcji na tablicy, zapoznaje uczniów z jej celami. Następuje przypomnienie podziału utworów literackich na rodzaje i gatunki. Chętni uczniowie wskazują, jakie są wyróżniki epiki, liryki i dramatu oraz jakie gatunki literackie należą do poszczególnych rodzajów.

Etap realizacji

Nauczyciel dzieli klasę na pięć grup. Każda otrzymuje zestaw sześciu kopert z zadaniami do wykonania.

Wybrany członek każdej grupy otwiera pierwszą kopertę; polecenie brzmi: „Wpisz hasła poboczne do haseł głównych (zapisanych w pionie): *epika, liryka, dramat*, wybierając odpowiednie spośród następujących terminów: *epos, elegia, didaskalia, rola, wiersz, powieść, opowiadanie, tren, akt, monolog, hymn, bajka, nowela, fraszka, dialog, strofa, aktor*”. Na sygnał nauczyciela grupy kończą pracę.

Drugie zadanie zespoły zaczynają i kończą równocześnie, na sygnał prowadzącego. Brzmi ono następująco: „Dopisz autora lub tytuł utworu należącego do epiki: *Iliada* – (autor)....., H. Sienkiewicz – (tytuł)....., *Wesele w Atomicach* – (autor)....., I. Krasicki – (tytuł)....., *Kamizelka* – (autor).....”.

Trzecie zadanie brzmi następująco: „Wymień cechy charakterystyczne dla dramatu, epiki i liryki, wykorzystaj do tego celu kserokopie fragmentów utworów: A. Fredro, *Zemsta*,

H. Sienkiewicz, *Latarnik*, J. Słowacki, *Testament mój*.

Lider prezentuje wyniki pracy grupy.

Kolejne zadanie związane jest z projekcją filmów z zasobów multimedialnych. Brzmi ono następująco: „Wysłuchaj fragmentów utworów literackich oraz wypowiedzi, odgadnij (zapisz) ich tytuły i autorów oraz określ rodzaj i gatunek literacki utworów, a także zapisz, o jakim gatunku literackim mówi osoba wypowiadająca się”. Po obejrzeniu filmów z zasobów internetowych grupy wykonują zadanie.

Następnie zespoły jednocześnie otwierają koperty z zadaniem piątym; znajduje się tam kserokopia fraszki Kochanowskiego „Na dom w Czarnolesie” i następujące polecenie: „W formie mapy pamięci dokonaj zapisu analizy utworu *Na dom w Czarnolesie*, umieszczając w notatce następujące informacje: autor utworu, adresat, rodzaj i gatunek literacki, problematyka, przesłanie utworu, środki artystyczne (apostrofa, epitety, rymy), archaizmy (przykłady)”.

Po sygnale nauczyciela grupy otwierają koperty z zadaniem szóstym, które brzmi: „Przedstaw w formie pantomimy wybrany fragment utworu: I grupa – *Przypowieść o synu marnotrawnym*, II grupa – *Skąpiec*, III grupa – *Krzyżacy*, IV grupa – *Kamienie na szaniec*, V grupa – *Mały Książę*”. Inscenizacje nagradzane są brawami.

Etap końcowy

Każda z grup deleguje jednego członka do składu jury. Jurorzy dokonują oceny poszczególnych zadań według ustalonych przez siebie kryteriów. Pozostali uczniowie zapisują tymczasem zadanie domowe.

Praca domowa:

1. Przedstaw w dowolnej formie (np. mapy myśli, tabelki, prezentacji multimedialnej, notatki) podział literatury na rodzaje i gatunki literackie, uwzględniając przykładowe tytuły utworów.
2. Zawartą w utworze „Na dom w Czarnolesie” refleksję dotyczącą wartości w życiu człowieka przedstaw we własnej interpretacji w formie wiersza, opowiadania lub fragmentu dramatu.

-
1. Proponowane źródło: Jan Kochanowski, *Fraszki*, Wydawnictwo Greg, Kraków 2010.↩
 2. Proponowane źródło: Aleksander Fredro, *Zemsta*, Wydawnictwo Siedmioróg, Wrocław 2004.↩
 3. Proponowane źródło: Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*, Wydawnictwo Siedmioróg, Wrocław 2004.↩
 4. Proponowane źródło: Juliusz Słowacki, *Poezje*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2000.↩

Plik o rozmiarze 100.00 KB w języku polskim

Plik o rozmiarze 84.51 KB w języku polskim

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

scholaris

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny wytworzony w ramach projektu „Scholaris – portal wiedzy dla nauczycieli” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.